

Hoogwaterbeschermingsprogramma

Meekoppelen en uitwisselen

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma wil de waterveiligheidsopgave van het programma zo veel mogelijk verbinden met andere ruimtelijke ambities, zoals voor natuur en bouwen. Zo komen nieuwe, doelmatige en duurzame oplossingen binnen bereik. Er zijn meerdere uitgangspunten voor het meekoppelen van andere doelen met het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Gebiedsagenda's

Een project slim aanpakken betekent allereerst de gebiedsagenda's van de verschillende partijen naast elkaar leggen. Hierbij biedt het Hoogwaterbeschermingsprogramma houvast, immers de programmering maakt duidelijk welke waterveiligheidsprojecten er de komende jaren aankomen. Met deze programmering hebben gebiedspartners vroegtijdig inzicht in de projecten en kunnen zij meekoppelkansen voorbereiden.

Projecten in het Hoogwaterbeschermingsprogramma beginnen met een (vervroegde) verkenningsfase: het in beeld brengen van de ruimtelijke ambities en het afwegen van de kans van slagen van een project. Kansrijke ambities nemen we zo mee in de voorkeursstrategieën.

Inpassen, meekoppelen en uitwisselen

Belangrijk bij de financiering van ruimtelijke ambities is het verschil tussen inpassen, meekoppelen en uitwisselen. Bij het versterken van waterkeringen hoort ook goed inpassen in de omgeving. Het gaat om locatiespecifieke maatregelen of voorzieningen die nodig zijn om de nadelige gevolgen van een plan of besluit te voorkomen, te beperken of te compenseren. Deze inpassing is wettelijk verplicht en wordt gefinancierd vanuit het HWBP.

Soms is het maatschappelijk wenselijk iets extra's te doen, bijvoorbeeld omdat de totale maatschappelijke kosten lager worden wanneer de maatregelen voor waterveiligheid tegelijk worden uitgevoerd met maatregelen voor natuur of bereikbaarheid. Dan spreken we van meekoppelen. De kosten die gelijk zijn aan de kosten van

Termijn	Kansen voor meekoppelen
7-12 jaar vooruit	Opgave bekend, urgentie ranking HWBP geeft inzicht, anticiperen mogelijk.
1-6 jaar vooruit	Start projecten geprogrammeerd per jaar. Inventarisatie meekoppelen kan worden gestart.
1-2 jaar vooruit	Start project zeker. Andere belangen agenderen.
Lopende projecten	Integrale benadering in verkenningsfase en verder. Concrete afspraken over meekoppelen zijn te maken.

een doelmatig alternatief zonder deze nevendoelestellingen worden bekostigd uit het budget van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Eventuele meerkosten moeten door andere financiers worden betaald. Dit kan uitmonden in een voorkeursalternatief dat meerdere doelen dient, mits hierover (bestuurlijke) afspraken zijn gemaakt met andere publieke of private partijen.

In sommige gebieden gelden in de voorkeurstrategie van het Delta-programma andere maatregelen dan dijkversterkingen om aan de waterveiligheid bij te dragen. Denk aan rivierverruimingsmaatregelen of maatregelen in ruimtelijke ordening en rampenbeheersing (meerlaagsveiligheid). Dan is er sprake van uitwisselen. Eventuele besparingen op dijkversterkingen als gevolg van rivierverruiming of slimme combinaties met meerlaagsveiligheid kunnen worden aangewend voor dergelijke maatregelen.

Vastleggen afspraken

Als een partij een ander doel wil meekoppelen met de waterveiligheidsopgave, krijgt zij ook de (financiële) verantwoordelijkheid voor dit initiatief. Om de voortgang en de scope van het project te borgen, leggen we deze afspraken in de verkenningsfase vast. Een goed middel hiervoor is een bestuursovereenkomst. Hierin zijn wederzijdse verplichtingen rond het project vast te leggen.

In de realisatiefase moet ook expliciet de borging van de verantwoordelijkheden en uitvoeringsrisico's vastgelegd worden. Hiervoor kunnen alle partijen een uitvoeringsovereenkomst opstellen.

Financiering

Om in de verkenningsfase te bepalen welke kosten voor het meekoppelinitiatief zijn, biedt de uitwerking van een alternatief zonder nevendoelestellingen uitkomst. Deze basisvariant geeft de partners inzicht in het door hen te financieren deel van het integrale project.

In de planuitwerking kan de basisvariant worden uitgewerkt in een referentieontwerp. Dit ontwerp geeft inzicht in de kosten en het ruimtebeslag van de maatregel zonder meekoppeling.

Afstemmen tijdslijnen

Bij het koppelen van verschillende initiatieven kan het voorkomen dat de tijdslijnen van de initiatieven niet op elkaar aansluiten.

Via voorfinanciering kan de waterkeringbeheerder de aanpak van de waterveiligheidsopgave vervroegen. Wordt de aanpak van de waterveiligheidsopgave naar achter geschoven voor een succesvolle koppeling, dan is allereerst bestuurlijk commitment nodig van de betreffende beheerder. Daarna kan de verschuiving worden verankerd via inbreng in de jaarlijkse consultatieronde van het Hoogwaterbeschermingsprogramma.

Achtergrond informatie

- Handreiking verkenning HWBP
- Handreiking landschappelijke inpassing en ruimtelijke kwaliteit.
- Factsheet voorfinanciering

Voorbeeld meekoppelkans Aa en Maas

Binnen waterschap Aa en Maas liepen meerdere projecten. Door de aanleg van natuurvriendelijke oevers door Rijkswaterstaat te koppelen aan een dijkversterking, kon de klei die vrij kwam bij de aanleg van de natuurvriendelijke oevers gebruikt worden bij de realisatie van de dijkversterking. Het gevolg was een reductie van de totale kosten van de aanleg van natuurvriendelijke oevers en de dijkversterking.

Dit is een uitgave van de programmadirectie Hoogwaterbescherming. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma is een samenwerking van de waterschappen en het ministerie van Infrastructuur en Milieu. www.hoogwaterbeschermingsprogramma.nl